

EUROOPAN
OIKEUSASIAMIES

VUOSIKERTOMUS 2003
TIIVISTELMÄ JA TILASTOTIETOJA

© Euroopan oikeusasiamies 2004

Kaikki oikeudet pidätetään.

Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

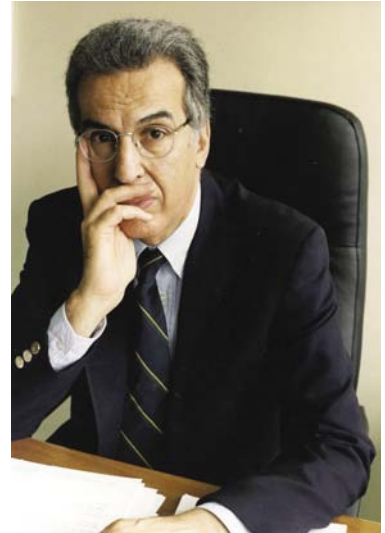

ESIPUHE

Vuosikertomus on Euroopan oikeusasiamiehen tärkein julkaisu. Siinä oikeusasiamies antaa Euroopan parlamentille ja kansalaisille selonteon työstään vuoden aikana.

Kertomuksessaan oikeusasiamies raportoi keskeiset saavutuksensa niin kantelijoiden kuin muidenkin EU:n kansalaisten ja unionin alueella asuvien kannalta.

Kertomus tuo esiin, kuinka tärkeä on oikeusasiamiehen suhde Euroopan parlamenttiin. Parlamentti arvioi ja vahvistaa oikeusasiamiehen työn vaikuttavuutta, kun se käsittelee oikeusasiamiehen kertomusta ja keskustelee siitä. Parlamentti puolestaan voi hyödyntää oikeusasiamiehen kertomusta vaatiessaan yhteisön toimielimiltä ja laitoksilta vastuullisuutta niiden toiminnassa. Toimielimille ja laitoksille taas vuosikertomus on arvokas itsetutkistelun ja -valvonnan väline, kun se nostaa esille alueita, joilla hallintoa on mahdollista parantaa.

Jotta vuosikertomus palvelisi paremmin suurta yleisöä, päätimme tänä vuonna julkaista siitä laajempaa jakelua varten erillisen tiivistelmän. Tiivistelmään on koottu edustava otos vuoden 2003 aikana käsitellyistä tapauksista. Siinä kerrotaan myös oikeusasiamiehen suhteista kansalaisiin ja EU:n toimielimiin sekä muihin oikeusasiamiehiin Euroopassa ja kautta maailman. Tilastotiedot oikeusasiamiehelle tulleista kanteluista, käynnistetyistä tutkimuksista, annetuista neuvoista ja saavutetuista tuloksista on esitetty tiiviissä, helppolukuisessa muodossa.

Pyrkimyksemme on lisätä oikeusasiamiehen työskentelyn avoimuutta. Samalla kuitenkin haluamme käyttää yhteiset varat parhaalla mahdollisella tavalla ja ympäristöä kunnioittaen. Julkaisemalla oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta tiivistelmän ja rajoittamalla koko kertomuksen painosmäärää uskomme toimivamme kansalaisten parhaaksi. Kokonaisuudessaan vuosikertomus lähetetään edelleen Euroopan parlamentin jäsenille, EU:n toimielimille, laitoksille ja erityisvirastoille, muille oikeusasiamiehille ja Euroopan komission eri yhteistyökumppaneille. Tiivistelmää puolestaan jaetaan paljon laajemmalle lukijakunnalle, muun muassa kansalais-, kuluttaja- ja ammattijärjestöille sekä korkeakouluille. Mielestämme tämä on järkevää resurssien käyttöä.

Vuosikertomuksen kokonaisuudessaan jollakin unionin 20 virallisesta kielestä voi tilata Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta. Kertomus on saatavilla myös oikeusasiamiehen verkkosivuilla:

<http://www.euro-ombudsman.eu.int/report/fi/default.htm>

P. Nikiforos Diamandouros

TIIVISTELMÄ

Euroopan oikeusasiamiehen yhdeksäs vuosikertomus Euroopan parlamentille antaa selonteon oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2003.

Tämä on ensimmäinen vuosikertomus, jonka esittää parlamentille P. Nikiforos Diamandouros. Euroopan parlamentti valitsi hänet 15. tammikuuta 2003 Euroopan oikeusasiamieheksi sen jälkeen, kun ensimmäinen Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman oli ilmoittanut päätöksestään jäädä eläkkeelle. Diamandouros aloitti virassaan 1. huhtikuuta 2003. Niinpä vuosikertomuksessa esitellään Södermanin toimintaa tammikuun 1. päivästä maaliskuun 31. päivään ja Diamandourosin toimintaa 1. päivästä huhtikuuta vuoden 2003 loppuun.

VUOSIKERTOMUKSEN RAKENNE

Vuosikertomuksessa on kuusi lukua ja viisi liitettä. Ensimmäinen luku käsittää oikeusasiamiehen alkusanat, joissa hän kiittää edeltäjänsä, luo katsauksen vuoden keskeisiin toimiin ja saavutuksiin sekä esittelee tavoitteensa.

Toisessa luvussa kerrotaan, miten oikeusasiamies toimii arvioidessaan ja tutkiessaan kanteluita, ja esitetään yleiskatsaus vuonna 2003 tutkituista kanteluista.

Kolmas luku on kertomuksen laajin. Siihen on valittu joukko oikeusasiamiehen päätöksiä. Luku käsittää pääasiassa ratkaisuja kanteluihin. Ne on esitetty ensiksi tutkimuksen lopputuloksen ja toiseksi kyseessä olleen toimielimen tai laitoksen mukaan. Tutkimukset, jotka oikeusasiamies on käynnistänyt omasta aloitteestaan tai jäsenvaltioiden oikeusasiamiesten tiedusteluiden perusteella, on esitelty erikseen.

Neljännessä luvussa käsitellään suhteita Euroopan unionin muihin toimielimiin ja oikeusasiamiehen osallistumista tarkkailijana Euroopan tulevaisuutta käsittelevään valmistelukuntaan.

Viidennessä luvussa esitellään Euroopan oikeusasiamiehen suhteita nykyisten ja tulevien jäsenvaltioiden kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin oikeusasiamiehiin.

Kuudennessa luvussa käsitellään tiedotustoimintaa. Luku on jaettu viiteen osaan. Niissä esitellään vuoden kohokohtia, konferensseja ja tapaamisia nykyisissä ja tulevaisissa jäsenvaltioissa sekä muita tapahtumia, kuten vierailijaryhmille järjestettyjä luentoja, suhteita tiedotusvälineisiin ja verkkoviestintää.

Liitteessä A on tilastotietoja Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2003. Liitteissä B ja C on yksityiskohtaisia tietoja oikeusasiamiehen talousarviosta ja henkilöstöstä. Liite D käsittelee hakemistot kolmannen luvun päätöksistä jaoteltuina tapauksen numeron, aiheen ja väitetyt hallinnollisen epäkohdan mukaan. Liitteessä E on tietoja oikeusasiamiehen valitsemisesta.

YHTEENVETO

Euroopan oikeusasiamiehen toimenkuva

Euroopan oikeusasiamiehen toimi perustettiin Maastrichtin sopimuksella osana Euroopan unionin kansalaisuutta. Euroopan oikeusasiamies tutkii hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen

ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Oikeusasiamies on määritellyt ”hallinnollisen epäkohdan” siten, että se käsittää ihmisoikeuksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamisen. Euroopan parlamentti on hyväksynyt määritelmän.

Oikeusasiamies tutkii yksityishenkilöiden, yhtiöiden ja yhdistysten tekemiä kanteluita ja käynnistää lisäksi tutkimuksia omasta aloitteestaan. Hän pyrkii myös lisäämään kansalaisten vaikutusvaltaa tiedottamalla kansalaisille heidän oikeuksistaan sekä siitä, miten he voivat käyttää niitä.

Kantelut ja tutkimukset vuonna 2003

Vuonna 2003 oikeusasiamiehelle tuli kanteluita yhteensä 2 436, mikä on 10 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Lisäys johtui osittain pyrkimyksistä tiedottaa kansalaisille heidän oikeuksistaan. Lähes puolet kanteluista tuli oikeusasiamiehelle sähköisesti joko sähköpostitse tai käyttäen kantelulomaketta, joka on oikeusasiamiehen verkkosivuilla.

Lähes 70 prosentissa tapauksista oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimukset, välittämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen tämän kannattaisi kääntyä löytääkseen ongelmaansa sopivan ratkaisun mahdollisimman nopeasti.

Vuoden aikana käynnistettiin kaiken kaikkiaan 253 uutta tutkimusta. Oikeusasiamies vastasi myös lukuisiin tiedusteluihin. Niistä 2 538 oli lähetetty sähköpostitse.

Tutkimusten tulokset

Oikeusasiamies teki tutkimustensa perustella päätöksen 180 tapauksessa. Vuosikertomuksen kolmanteen lukuun on valittu päätöksiä, jotka havainnollistavat, millaisia asioita on tutkittu, millaiseen tulokseen tutkimukset ovat johtaneet ja mitä toimielimiä tai laitoksia kantelut ovat koskeneet. Käytännön syistä vuosikertomukseen on otettu vain sellaisia päätöksiä, jotka sisältävät uusia oikeudellisia seikkoja, uusia tietoja oikeusasiamiehen toimivallasta tai menettelyistä taikka yleisesti merkittäviä tai kiinnostavia asioita. Kaikki oikeusasiamiehen päätökset julkaistaan oikeusasiamiehen kotisivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) kantelun alkuperäisellä kielellä ja englanniksi lukuun ottamatta joitain luottamuksellisia tapauksia, joista asianosaisiin viittaavia tietoja ei voida poistaa tyydyttävällä tavalla.

Ei hallinnollista epäkohtaa

Oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella 87 tapauksessa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Tällainen tulos ei ole aina kielteinen kantelijan kannalta, sillä kantelija hyötyy ainakin saadessaan täydellisen selvityksen asianosaiselta toimielimeltä tai laitokselta sen toiminnasta. Esimerkkejä:

- Kantelija, joka pyysi neuvostolta Eurooppa-valmistelukunnan asiakirjoja, hyväksyi neuvoston selityksen, että neuvostolla ei ollut kyseisiä asiakirjoja hallussaan. Kantelijan mielestä oli myös hyödyllistä, että neuvosto selvitti institutionaalista suhdettaan valmistelukuntaan. Kantelu johti lopulta siihen, että Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston esityslistat ja pöytäkirjat julkaistiin valmistelukunnan verkkosivuilla heti valmistelukunnan työn päätyttyä (1795/2002/IJH).
- Tilintarkastustuomioistuin myönsi, että kantelijan asiakirjapyyntöä ei ollut käsitelty noudattaen sääntöjä asiakirjojen julkisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin pyysi kantelijaa toimittamaan yksityiskohtaisen selvityksen tarvitsemistaan tiedoista ja lupasi käsitellä pyynnön sääntöjen mukaisesti (1117/2003GG).
- Kantelija kiinnitti Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) huomion väitettyihin väärinkäytöksiin unionin rahoittamassa hankkeessa. OLAF tutki asiaa, mutta ei ilmoittanut tutkinnan tuloksista kantelijalle. Tämä kääntyi oikeusasiamiehen puoleen. Oikeusasiamiehen tutkimuksen aikana OLAF ilmoitti kantelijalle tutkintansa tulokset (1625/2002/IJH).

Toimielin sopi asian

Oikeusasiamiehen tutkimusten tuloksena 48 tapauksessa asianosainen toimielin tai laitos sopi asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Esimerkkejä:

- Oikeusasiamiehelle tehtiin Tukholman yliopiston puolesta kantelu. Sen seurauksena komissio suoritti tutkimushankkeeseen luvatus loppumaksun, pahoitteli maksun viivästymistä ja suostui maksamaan korkoa. Komissio vakuutti lisäksi oikeusasiamiehelle, että rahoitusmenettely, jonka johdosta viivästys oli tapahtunut, toimi nyt tyydyttävällä tavalla (1173/2003/(TN)IJH).
- Alihankkijalle maksettiin tämän palveluista sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli puuttunut asiaan. Komissio selitti, ettei se voinut maksaa hankkeeseen osallistuvalla sopimuksen pääosapuolelle, koska pääosapuolen toimittamassa loppuraportissa oli ongelmia. Heti kun sopimuksen pääosapuoli oli toimittanut loppuraportin korjattuna, komissio suoritti loppumaksun. Sopimuksen pääosapuoli maksoi tämän jälkeen alihankkijalle, joka kiitti oikeusasiamiestä avusta (1960/2002/JMA).

Sovintoratkaisut

Oikeusasiamies eroaa tuomioistuimesta muun muassa siinä, että hänellä on mahdollisuus sovitteluun. Sovittelu voi johtaa myönteiseen lopputulokseen, joka tyydyttää molempia osapuolia. Jos oikeusasiamies toteaa, että asiassa on tullut ilmi hallinnollinen epäkohta, hän pyrkii mahdollisuuksiensa mukaan sovintoratkaisuun. Sovintoratkaisuna hän voi ehdottaa, että toimielin tarjoaa kantelijalle korvauksen ilman, että toimielin välttämättä tunnustaisi vastuuvuolllisuutensa tai että asiasta muodostuisi ennakkotapaus.

Vuoden 2003 lopussa seitsemän ehdotusta sovintoratkaisuksi oli edelleen harkittavina, mutta neljä oli saatu päätökseen vuoden aikana. Näitä olivat seuraavat tapaukset:

- Komissio suostui maksamaan ylimääräisen ex gratia -korvauksen kantelijalle tapauksen poikkeuksellisen luonteen vuoksi, vaikka komissio katsoikin, että se ei lain mukaan ollut velvollinen siihen. Kantelija oli työskennellyt komissiossa ja väitti, ettei komissio ollut maksanut hänelle kuuluvaa sihteeristökorvausta kokonaisuudessaan (1166/2002/(SM)IJH).
- Komissio suostui tarkistamaan päätöstään vaatia erästä saksalaista yhdistystä palauttamaan yli 37 000 euroa sille myönnetystä avustuksesta. Komissio ilmoitti tuomioistuimen ulkopuolisessa lopullisessa sovittelumenettelyssä olevansa halukas perumaan vaatimuksensa, mikäli voitiin osoittaa, että varat oli käytetty hankkeen lopullisten edunsaajien kokonaisedun mukaisesti. Yhdistys pysyi kannassaan, että se ei ollut rikkonut sopimusta. Yhdistyksen mukaan kantelussa oli päästy sovintoratkaisuun (0548/2002/GG).

Kriittiset huomautukset

Jos sovintoratkaisu on mahdoton, oikeusasiamies voi päättää asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen tai antaa suositusluonnoksen. Kriittinen huomautus annetaan, jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä, jos asianosainen toimielin ei enää pysty korjaamaan asiaa eikä oikeusasiamies katso jatkotoimien olevan aiheellisia. Vuoden 2003 aikana annettiin kaksikymmentä kriittistä huomautusta. Esimerkiksi:

- Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) julkaisi lehdistötiedotteen, johon sisältyi lahjontasyytöksiä. Niiden voitiin todennäköisesti ymmärtää kohdistuvan erääseen toimittajaan. Toimittaja kanteli asiasta oikeusasiamiehelle. Tämä oli sitä mieltä, että OLAFin toiminta oli ollut suhteetonta, koska väitteillä ei ollut riittävää asiaperustaa, joka olisi voitu tarkistaa julkisesti. Oikeusasiamies katsoi lopuksi, että kriittinen huomautus voisi olla kantelijaa tyydyttävä ratkaisu (1840/2002/GG).
- Kantelijan sopimus Euroopan unionin poliisioperaatiossa Sarajevossa oli sanottu irti väitetyn rikkomuksen perusteella. Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että oli neuvoston vastuulla varmistaa, että poliisioperaation toiminnassa noudatettiin oikeusvaltion periaatteita ja kunnioitettiin perusoikeuksia. Kantelijan perusoikeuksia oli loukattu, kun hänelle ei ollut annettu mahdollisuutta tuoda esiin omaa näkemystään oletetuista tosiseikoista. Koska sopimus

oli sanottu irti yli vuosi sitten, ei ollut tarkoituksenmukaista ehdottaa sovintoratkaisua. Oikeusasiamies lopetti siksi tapauksen käsittelyn antamalla kriittisen huomautuksen (1200/2003/OV).

- Oikeusasiamies arvosteli Euroopan parlamenttia siitä, että se ei ollut noudattanut velvollisuuttaan olla kohtelias suhteessaan yleisöön. Arvostelu koski sähköpostiviestiä, joka oli lähetetty vastauksena erästä tarjouskilpailua koskevaan tiedusteluun. Kantelija oli väittänyt, että sähköpostin sävy oli asiaton ja antoi omahyväisen vaikutelman (1565/2002/GG).

Suositusluonnokset

Jos tapauksessa ilmennyt hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai yleisesti merkittävä tai toimielimen on edelleen mahdollista korjata epäkohta, oikeusasiamies antaa suositusluonnoksen. Asianosaisen toimielimen tai laitoksen on annettava oikeusasiamiehelle vastauksena yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa.

Vuonna 2003 annettiin yhdeksän uutta suositusluonnosta. Näistä neljän lopputulos ei ollut selvillä vielä vuoden loppuun mennessä. Toimielimet olivat kuitenkin hyväksyneet niistä kolme sekä kaksi vuodelta 2002. Esimerkki:

- Kantelija ei saanut vaadittua vähimmäispistemäärää neuvoston järjestämän kilpailun kirjallisessa kokeessa. Kun neuvosto kieltäytyi antamasta kantelijalle tämän korjattua koepaperia, kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen. Tutkimuksen perusteella oikeusasiamies antoi suositusluonnoksen, että neuvosto antaisi kantelijalle korjatun koepaperin. Neuvosto hyväksyi tämän. Näin neuvosto noudatti samaa käytäntöä kuin komissio ja parlamentti, jotka suostuivat vuosina 1999 ja 2000 antamaan hakijoille näiden korjatut koepaperit (2097/2002/GG).

Oikeusasiamiehen omasta aloitteesta käynnistetyt tutkimukset

Vuoden aikana saatiin myönteisin tuloksin päätökseen kaksi tutkimusta, jotka oikeusasiamies oli käynnistänyt omasta aloitteestaan:

- Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto pyörsi päätöksensä jättää eräs Kyproksen kansalainen virkakilpailun ulkopuolelle, kun tämä oli kannellut oikeusasiamiehelle sähköisessä ilmoittautumisjärjestelmässä ilmenneistä teknisistä ongelmista. Oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen omasta aloitteestaan, koska kantelija ei ollut unionin jäsenvaltion kansalainen eikä asunut unionin alueella (OI/4/2003/ADB).
- Komissio suostui ottamaan käyttöön uuden menettelytavan: se ilmoittaa tarjouskilpailussa hylättyjen tarjousten esittäjille nopeasti asiasta ja jättää riittävästi aikaa ennen sopimuksen allekirjoittamista. Näin tarjouksen jättäneet voivat tiedustella, millä perusteella päätös oli tehty, ja hakea muutosta päätökseen oikeustieteen. Uusi menettelytapa on esitelty 3. heinäkuuta 2003 annetussa komission tiedonannossa. Oikeusasiamiehen mielestä uusi menettelytapa on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen. Oikeusasiamies ehdotti, että komissio ilmoittaisi järjestelmällisesti kaikille hylätyn tarjouksen esittäjille näiden oikeudesta hakea muutosta päätökseen (OI/2/2002/IJH).

Vuonna 2003 oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan viisi tutkimusta, joista neljä oli edelleen kesken vuoden lopussa. Kaksi tutkimusta perustuu kanteluihin, joissa ilmeni mahdollinen järjestelmään liittyvä ongelma. Ensimmäinen tutkimus koskee sisäisiä riitojenratkaisumenettelyjä, jotka ovat komissiota avustavien kansallisten asiantuntijoiden käytössä. Toinen tutkimus koskee komission toimintaa hyvän hallintotavan edistämiseksi Eurooppa-kouluissa.

Kolmas omasta aloitteesta käynnistetty tutkimus mahdollisesta järjestelmään liittyvästä ongelmasta koskee sitä, millaisiin toimenpiteisiin komissio on ryhtynyt varmistukseksi, ettei vammaisia syrjitä heidän ja komission välisissä suhteissa.

Suhteet Euroopan unionin muihin toimielimiin

Voidakseen saavuttaa myönteisiä tuloksia työssään oikeusasiamies on kehittänyt rakentavat suhteet Euroopan unionin toimielinten ja laitosten kanssa. Vuonna 2003 oikeusasiamies tapasi jäseniä ja

virkamiehiä kahdeksasta toimielimestä, muiden muassa parlamentin puhemiehen, yhteisöjen tuomioistuimen presidentin, Euroopan investointipankin pääjohtajan, tilintarkastustuomioistuimen presidentin, komission jäsenet ja komission pääjohtajat. Tapaamisissa oikeusasiamies korosti, että hänen tehtävänänsä on sovittelu ja että sovintoratkaisut ovat myönteinen tulos niin kantelijalle kuin asianosaiselle toimielimelle tai laitokselle.

Toimielinten ja laitosten aktiivinen yhteistyö on olennaista myös, jotta varmistetaan, että jokainen, jolla voisi olla aihetta kannella oikeusasiamiehelle, saa tietoja tästä oikeudestaan ja siitä, miten hän voi tätä oikeuttaan käyttää. Komissio vastasi myönteisesti oikeusasiamiehen ehdotukseen, että se lisäisi tällaisen tiedon jakamista avustusten ja tukien hakijoille ja saajille, ja ilmoitti aloittavansa vastikään annetussa tiedonannossa¹ tarkoitetuista avustuksista.

Oikeusasiamiehellä on Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan kanssa tiivis ja tehokas työsuhte, ja yhteistyökumppanit siirtävät tapauksia molemmiin puolin toistensa käsiteltäväksi aina, kun on aihetta. Oikeusasiamies myös ilmoittaa kantelijoille usein mahdollisuudesta esittää vetoomus Euroopan parlamentille erityisesti, jos kantelija haluaa muutosta yhteisön lainsäädäntöön tai toimintaan.

Oikeusasiamies osallistui aktiivisesti Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan toimintaan varmistaakseen, että kansalaisoikeudet saavat keskeisen aseman ehdotuksessa sopimukseksi Euroopan perustuslaista. Söderman puolsi virkakautensa aikana onnistuneesti perusoikeuskirjan sisällyttämistä Euroopan perustuslaista tehtyyn sopimusehdotukseen, ja sekä hän että Diamandouros vaativat oikeusasiamiesten aseman ja muiden tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisten oikeuskeinojen nimenomaista tunnustamista. Vaikka tätä tavoitetta ei saavutettu vuonna 2003, oikeusasiamies aikoo jatkossakin kiinnittää siihen erityistä huomiota ja tehdä sisukkaasti töitä, jotta kyseiset asiat sisällytetään lopulliseen perustuslakitekstiin.

Yhteistyö Euroopassa toimivien oikeusasiamiesten kanssa

Euroopan oikeusasiamies tekee Euroopassa yhteistyötä oikeusasiamiesten ja vastaavien laitosten laajan yhteysverkon kanssa. Verkosto kattaa nyt 90 virastoa 30 maassa. Siihen kuuluu Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten virastoja sekä unioniin liittyvien valtioiden ja Norjan ja Islannin kansallisten oikeusasiamiesten virastot.

Yhteistyö verkoston välityksellä koskee sekä kanteluiden käsittelyä että tiedottamista kansalaisille. Monet kantelijat kääntyvät Euroopan oikeusasiamiehen puoleen, kun heillä on ongelmia valtionhallinnon tai alue- tai paikallishallinnon kanssa. Tällaiset kantelut eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Sen sijaan kyseisen valtion oikeusasiamies voi monissa tapauksissa tarjota tehokkaan avun. Euroopan oikeusasiamies siirtää tapaukset suoraan kansallisille ja alueellisille oikeusasiamiehille, jos mahdollista, tai antaa kantelijaa sopivia neuvoja. Verkostoon kuuluvien oikeusasiamiesten on myös helppo tiedottaa kansalaisille oikeuksista, joita heillä on unionin lainsäädännön perusteella, sekä siitä, miten he voivat käyttää ja puolustaa oikeuksiaan.

Vuonna 2003 yhteistyötä tiivistettiin, ja jäsenvaltioiden kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten sekä ehdokasvaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten välillä järjestettiin tapaamisia. Euroopan oikeusasiamies ja Kreikan oikeusasiamies järjestivät yhdessä neljännen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien laitosten seminaarin huhtikuussa Ateenassa. Seminaarin aiheena oli ”Oikeusasiamiehet ja oikeuksien suojele Euroopan unionissa”. Euroopan parlamenttia edusti vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano Gemelli. Euroopan oikeusasiamiehen toimiston edustajat osallistuivat neljänteen Euroopan unionin alueellisten oikeusasiamiesten ja vastaavien laitosten tapaamiseen Valenciassa huhtikuussa. Tapaamista isännöi Valencian alueellinen oikeusasiamies, Sindic de Greuges de Valencia. Keskustelujen aiheena olivat Euroopan tulevaisuus, maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikka sekä ympäristönsuojelu. Euroopan oikeusasiamies osallistui toukokuussa Varsovassa yhdessä ehdokasvaltioiden kansallisten

¹ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Ehdotus perussäädöksistä avustuksille, jotka kuuluvat tällä hetkellä komission hallinnollisen autonomian tai sen institutionaalisten erioikeuksien piiriin (KOM(2003) 274 lopullinen).

oikeusasiamiesten kanssa konferenssiin, jonka järjesti Puolan oikeusasiamies Andrzej Zoll. Konferenssin aiheena oli ”Oikeusasiamies ja Euroopan unionin lainsäädäntö”.

Euroopan oikeusasiamiehen verkostoon kuuluvat myös yhteyshenkilöt, jotka on nimetty jokaisessa kansallisen oikeusasiamiehen virastossa ja joihin verkoston muut jäsenet voivat ottaa yhteyttä. Joulukuussa 2003 yhteyshenkilöt kokoontuivat yhteen Strasbourgissa keskustelemaan aiheesta ”Euroopan laajuista tiedotusta, neuvonantoa ja oikeutta kaikille”. Tämä oli ensimmäinen tapaaminen, johon osallistui yhteyshenkilöitä vuonna 2004 unioniin liittyvistä kymmenestä maasta.

Tapaamisten välillä yhteysverkosto toimii Euroopan oikeusasiamiehen perustamien kolmen tiedotuskanavan avulla. Nämä ovat European Ombudsmen – Newsletter (kaksi kertaa vuodessa ilmestyvä julkaisu, joka tehdään yhdessä kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen kanssa), Ombudsman Daily News (Euroopan oikeusasiamiehen tuottama sähköinen uutispalvelu) ja vuorovaikutteinen Internet-huippukokous.

Yhteys kansalaisiin

Oleellinen osa oikeusasiamiehen työtä on lähestyä kansalaisia ja tiedottaa heille heidän oikeuksistaan, myös oikeudesta tehdä kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle. Toukokuun 2003 lopussa oikeusasiamies ilmoitti aikeistaan vierailla kaikissa kymmenessä ehdokasvaltiossa ennen 1. toukokuuta 2004, jolloin laajentuminen tapahtuu, sekä mahdollisimman monessa jäsenvaltiossa. Vuoden 2003 loppuun mennessä oikeusasiamies oli vierailut 11 nykyisessä jäsenvaltiossa ja viidessä tulevassa jäsenvaltiossa. Vierailujensa aikana hän tapasi virkamiehiä ja esitteli toimintaansa kansalaisjärjestöille, kauppakamareille, yliopistojen opiskelijoille, toimittajille ja muille asiasta kiinnostuneille kansalaisille. Yhteistyö kyseisten maiden kansallisten oikeusasiamiesten virastojen sekä Euroopan parlamentin ja Euroopan komission edustustojen kanssa oli erittäin tärkeää vierailujen onnistumisen kannalta.

Oikeusasiamies ja hänen alaisensa puhuivat vuonna 2003 lisäksi yhteensä 80 konferenssissa, tapaamisissa ja ryhmätilaisuudessa joka puolella unionia. Kutsut olivat tulleet alueellisilta virastoilta, eturyhmiltä, eurooppalaisilta instituuteilta, yliopistoilta ja kansalaisjärjestöiltä. Tapaamisissa voitiin esitellä oikeusasiamiehen työtä yhtälailla mahdollisille kantelujen tekijöille kuin asiasta kiinnostuneille kansalaisille.

Euroopan oikeusasiamiehen työstä jaettiin vuoden aikana runsaasti aineistoa etenkin Euroopan parlamentin järjestämänä avoimien ovien päivänä toukokuussa. Tietoa oli saatavilla myös oikeusasiamiehen kotisivuilla, jonne lisättiin säännöllisin väliajoin päätöksiä, lehdistötiedotteita, tilastotietoja ja yksityiskohtia oikeusasiamiehen tiedotustoiminnasta.

Oikeusasiamies jatkoi rakentavien suhteiden kehittämistä tiedotusvälineisiin. Hän piti kuusi lehdistötapaamista ja kahdeksan lehdistötilaisuutta, joissa hän esitteli ja havainnollisti työtään. Oikeusasiamiestä haastatteli kaiken kaikkiaan 45 toimittajaa Strasbourgissa ja Brysselissä sekä hänen virallisilla vierailuillaan jäsenvaltioissa ja ehdokasvaltioissa. Lehdistötiedotteita julkaistiin keskimäärin joka seitsemäs arkipäivä. Tarkoituksena oli kiinnittää huomiota oikeusasiamiehen päätöksiin ja tiedotustoimintaan. Toimittajat pysyivät läpi vuoden tietoja oikeusasiamiehen työstä, ja pyynnöt käsiteltiin aina nopeasti.

Sisäinen kehitys

Vuoden aikana oikeusasiamies valmistautui perusteellisesti laajentumiseen, jotta hän voisi palvella tehokkaasti 25 jäsenvaltion kansalaisia 21:llä perustamissopimuksen kielellä 1. päivästä toukokuuta 2004 alkaen.

Vuonna 2002 hyväksytyn monivuotisen talousarviosuunnitelman mukaan laajentumiseen liittyviä uusia virkoja perustetaan vaihteittain vuosina 2003–2005. Virkojen määrää lisättiin vuonna 2002 olleista 27 virasta 31 virkaan vuonna 2003. Joulukuussa 2003 budjettivallan käyttäjien hyväksymän vuoden 2004 talousarvion mukaan virkoja lisätään edelleen 38:aan.

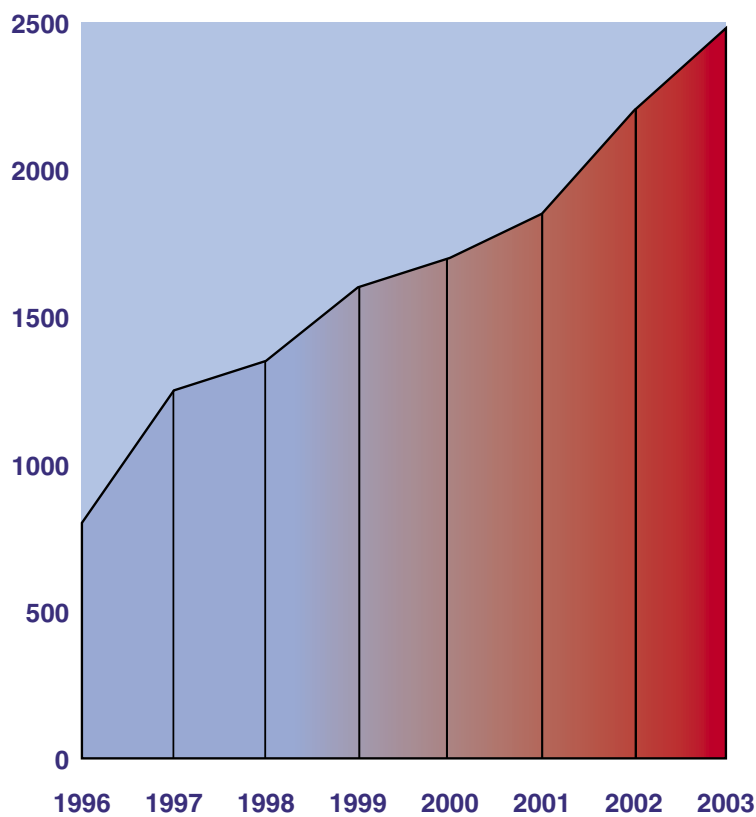
Vuoden aikana ryhdyttiin tarkistamaan toimiston organisaatorakennetta ja henkilöstöresurssien hyödyntämistä. Oikeusasiamies käynnisti samoin merkittävän tietotekniikkajärjestelmän ja kantelut käsittävän tietokannan uudistuksen. Näiden aloitteiden tarkoituksena on taata toimistolle keinot selviytyä odotettavissa olevasta kantelujen määrän kasvusta ja lisätä kansalaisille tarjottavien palvelujen laatua ja tehokkuutta.

TILASTOTIETOJA OIKEUSASIAMIEHEN TYÖSTÄ VUONNA 2003

1 VUODEN 2003 AIKANA TUTKITUT TAPAUKSET

1.1	TAPAUSTEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 2003	2611
	– kantelut ja tutkimukset, joita ei ollut päätetty 31.12.2002	170 ¹
	– vuonna 2003 saapuneet kantelut	2436
	– tutkimukset oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	5

Kantelujen määrän kasvu vuosina 1996–2003

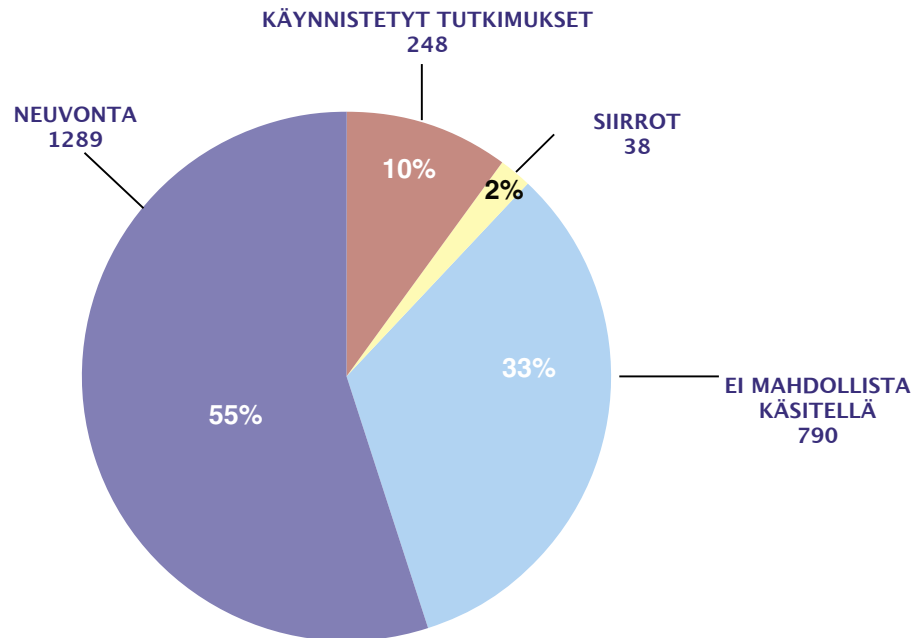
¹ Näistä yksi oli oikeusasiamiehen omasta aloitteesta käynnistetty tutkimus ja 109 tutkittavaksi otettuja kanteluita.

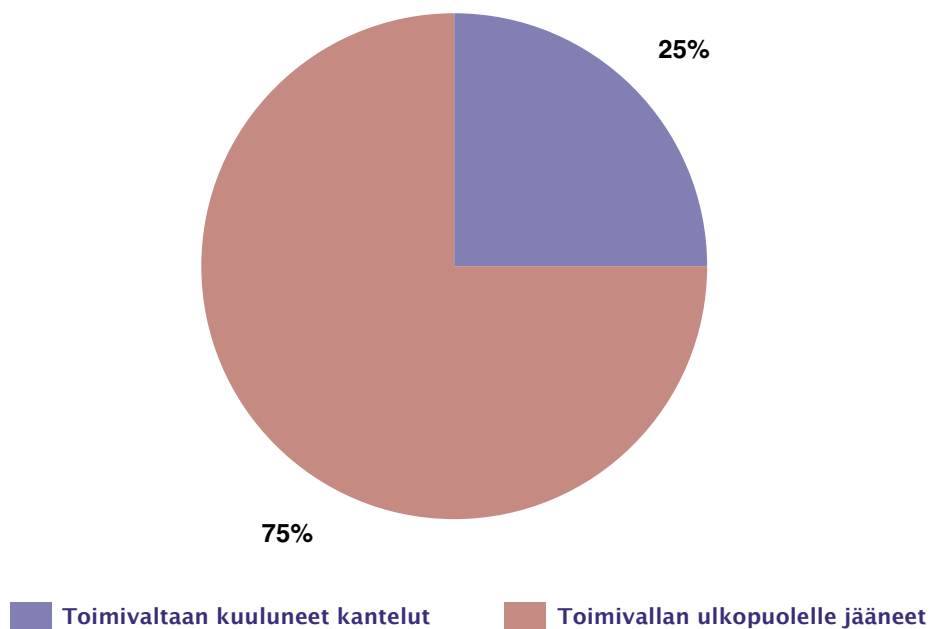
1.2 TUTKITTAVAKSI OTTAMISTA KOSKEVA KÄSITTELY SAATETTU LOPPUUN95%

1.3 KANTELUJEN LUOKITTELU

1.3.1 Oikeusasiamiehen soveltaman toimintatavan mukaan

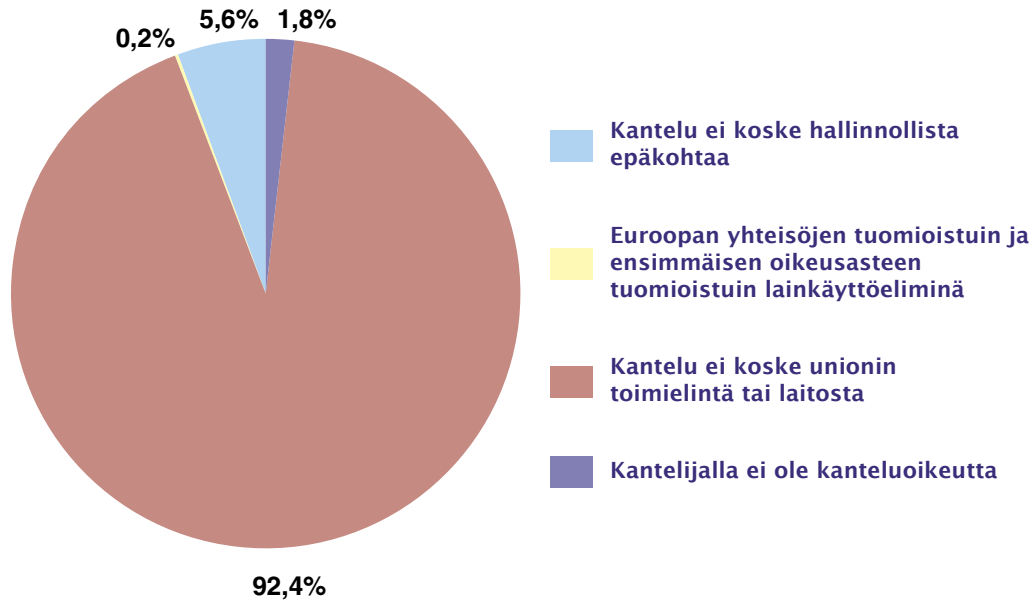

1.3.2 Oikeusasiamiehen toimivallan mukaan

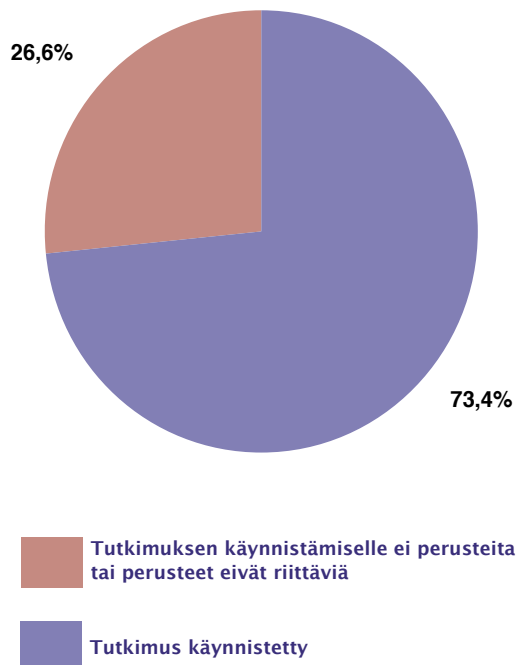

Toimivallan ulkopuolelle jääneet kantelut

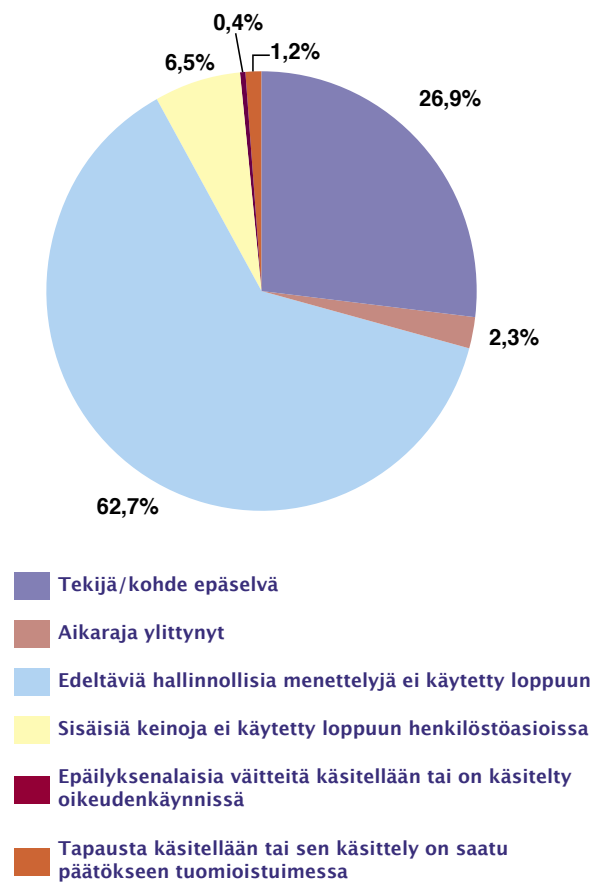

Toimivaltaan kuuluneet kantelut

– Kantelut, jotka voitiin ottaa tutkittavaksi

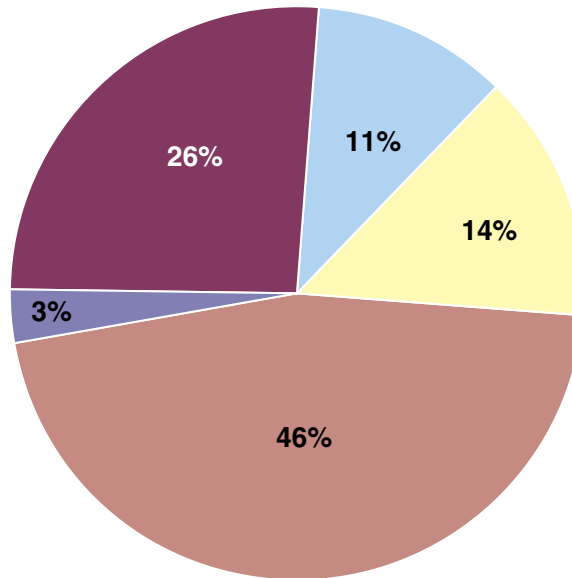

– Kantelut, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi

2 SIIRROT JA NEUVONTA

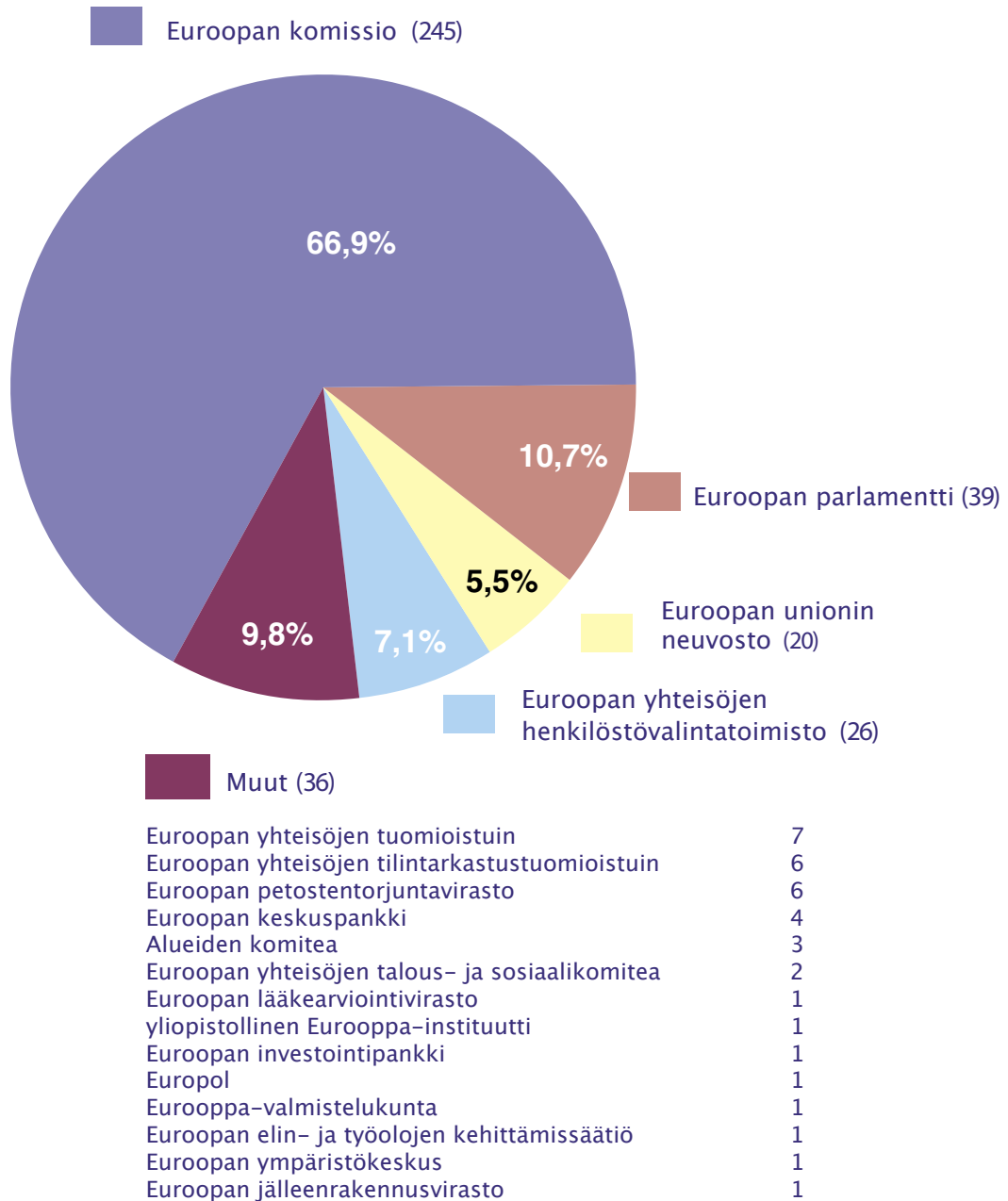
- Kantelijaa kehotettu kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen tai esittämään vetoomus (616)
- Kantelijaa kehotettu kääntymään Euroopan komission puoleen (189)
- Kantelijaa kehotettu esittämään vetoomus Euroopan parlamentille (143)
- Kantelijaa kehotettu kääntymään jonkin muun elimen puoleen (341)
- Siirrot (38)
 - Euroopan parlamentille (6)
 - Euroopan komissiolle (7)
 - kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle (25)

3 VUODEN 2003 AIKANA KÄYNNISTETYT TUTKIMUKSET 363

Vuonna 2003 Euroopan oikeusasiamies tutki 363 tapausta. Niistä 253 oli tapauksia, joiden tutkinta käynnistettiin vuonna 2003 (viisi näistä käynnistettiin oikeusasiamiehen omasta aloitteesta) ja 110 oli tapauksia, joiden tutkintaa ei ollut päätetty 31.12.2002.

3.1 TOIMIELIMET JA LAITOKSET TUTKIMUSTEN KOHTEENA²

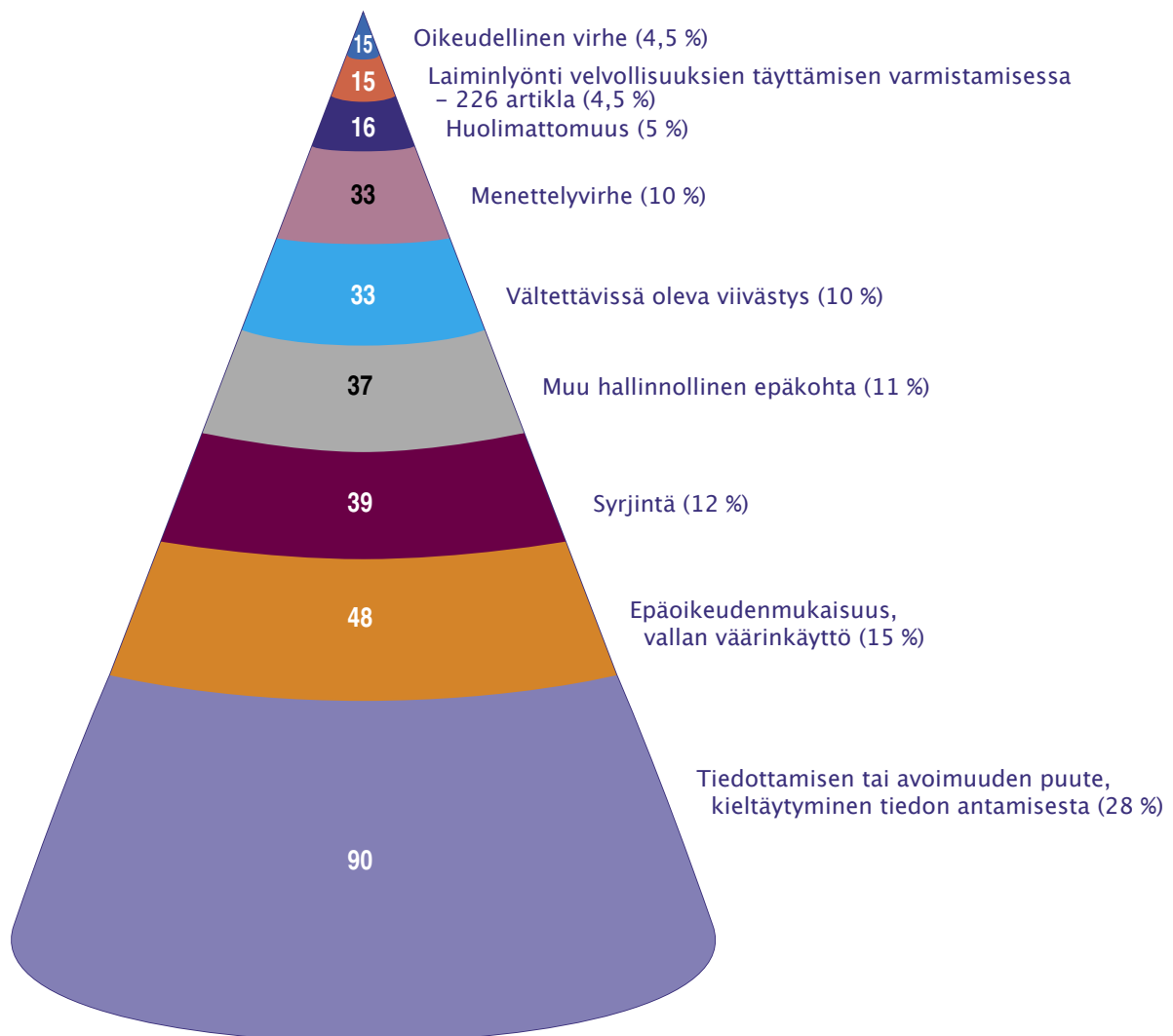

² Jotkut tapaukset koskevat kahta tai useampaa toimielintä tai laitosta.

3.2 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPPI

(Joissakin kanteluissa voidaan mainita kaksi hallinnollista epäkohtaa)

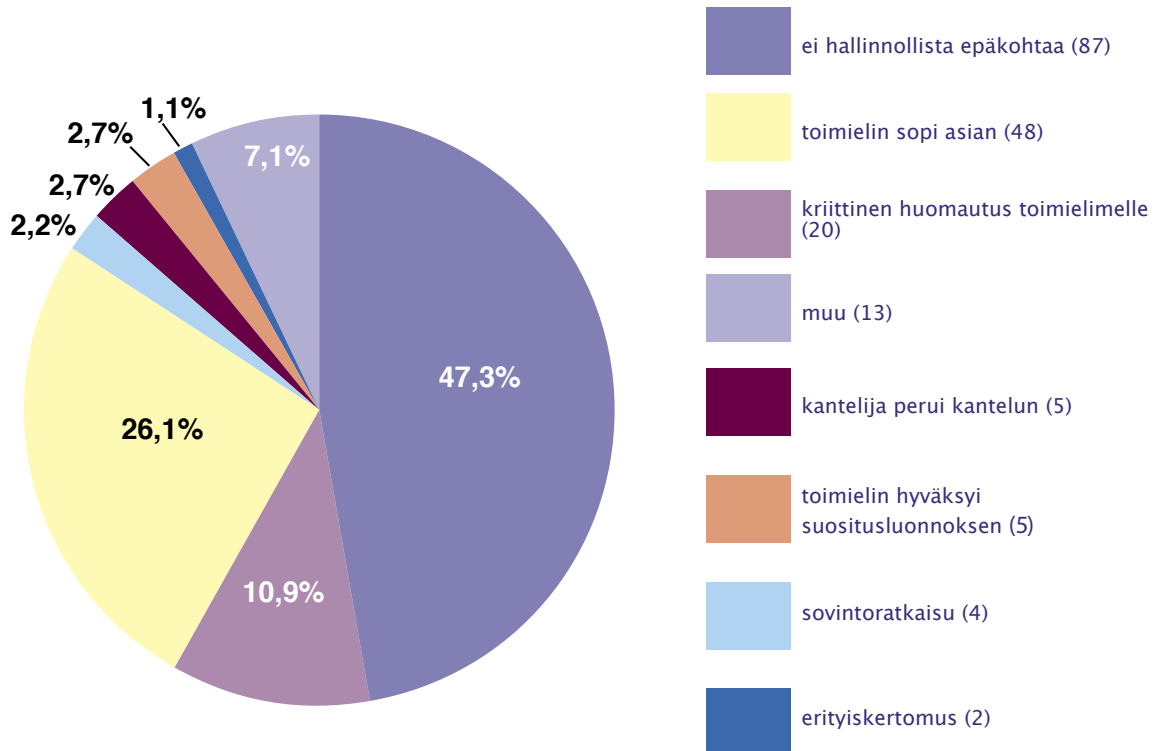
3.3 EHDOTUKSET SOVINTORATKAISUUN PÄÄSEMISEKSI JA SUOSITUSLUONNOKSET VUONNA 2003

- ehdotukset sovintoratkaisuun pääsemiseksi 18
- suositusluonnokset 9

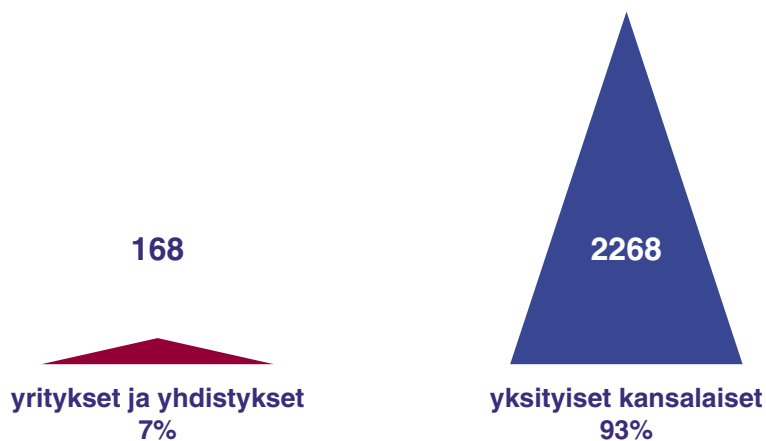
3.4 PERUSTELTUUN PÄÄTÖKSEEN PÄÄTTYNEET TUTKIMUKSET³ 180

(Tutkimus voi päättyä yhdestä tai useammasta seuraavista syistä)

4 VUONNA 2003 REKISTERÖITYJEN KANTELUIJEN ALKUPERÄ

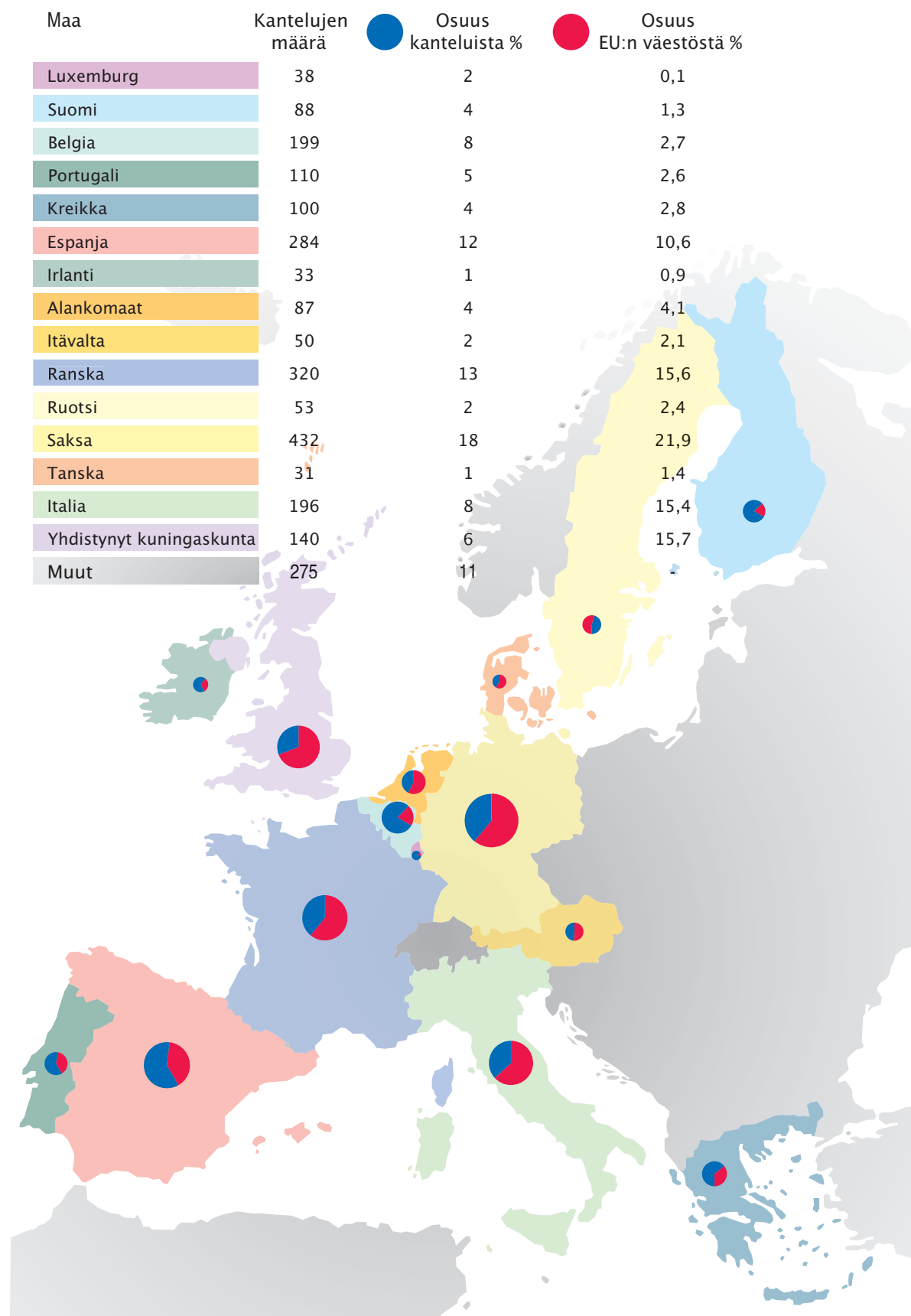
4.1 KANTELUIJEN LÄHDE

³ Näistä kaksi käynnistetty oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

4.2 KANTELUJEN JAKAUTUMINEN MAITTAIN

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT

OSOITE

Euroopan oikeusasiamies
1, avenue du Président Robert Schuman
B.P. 403
67001 Strasbourg Cedex
France

PUHELIN

+33 3 88 17 2313

FAKSI

+33 3 88 17 9062

SÄHKÖPOSTI

euro-ombudsman@europarl.eu.int

VERKKOSIVUT

<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

